

Agnes Klitsie schrijft boek over afstandsmoeders

'Verberg niets, zoek je kind op'

DOOR LEONIE GROEN

ALKMAAR - Zoek je kind op! Dat zegt de Alkmaarse bibliothecaresse Agnes Klitsie tegen de 20.000 Nederlandse vrouwen en meisjes die in de jaren zestig hun kind afstonden ter adoptie. Klitsie, zelf zo'n afstandsmoeder, beschrijft haar eigen onthutsende ervaringen in haar debuut 'Tijd van onschuld'. Het boek geeft een ontluisterend beeld van het leven in de Zaanstreek in de roemruchte jaren zestig. De katholieke kerk had er nog stevig grip op de levens van de parochianen.

Het boek speelt zich af in de Zaanstreek. Agnes Klitsie, in 1967 vijftien lentes jong, beviel van een dochter, Lotte in het boek. Agnes' moeder had het kind wel als nakomertje willen opnemen, maar haar vader was onverbiddelijk. Agnes beviel in het Wormerveerse ziekenhuis onder een valse naam. Er werd, zoals toen volgens de schrijfster gebruikelijk, tijdens de bevalling geen kap over haar hoofd getrokken. De tiener mocht zelfs even een blik op haar kind werpen. Daarna moest het leven, zoals men wilde, 'gewoon doorgaan'. *Er is niets gebeurd van nacht, houd ik mij voor, bijna niets. Morgen begint de eerste schooldag na de vakantie, het begin van mijn derde jaar gymnasium.*

Klitsie wordt, zoals het gros van de afstandsmoeders, haar hele leven gepijnigd door de

vraag of ze indertijd de juiste beslissing nam. *Ik had wel eens gelezen dat adoptiekinderen meer risico lopen op afwijkend gedrag. Voor elk mens is verlaten worden het ergste wat er is.* Maar ze hield het niet geheim, zoals andere afstandsmoeders die soms zelfs niets vertelden aan hun latere echtgenoot en hun 'nieuwe' kinderen. Klitsie is in 'Tijd van Onschuld' ontwapenend open over hoe ze de wereld beleefde.

Onverbloemd

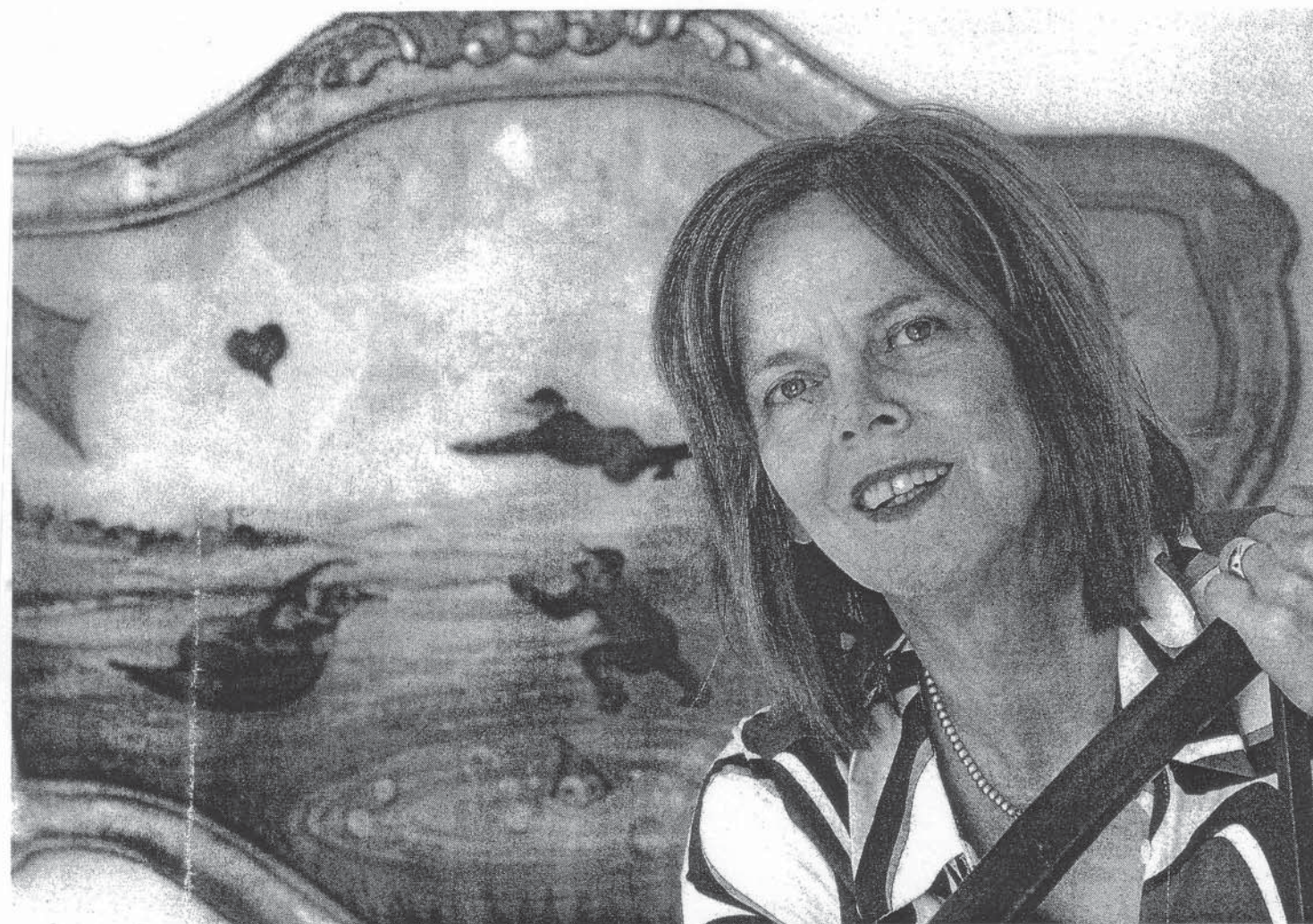
Ze vertelt onverbloemd over wat haar overkwam. Katholiek of niet, gevoelens voor het andere geslacht waren er ook toen wel degelijk. Nee zeggen tegen een jongen? Ze wilde geen spelbreker zijn. „Er waren meisjes die met Jan en alleman het bed in doken en die werden niet zwanger”, zegt ze nu. Zij wel.

Op zeker moment kon ze er niet meer omheen en vertelde ze haar moeder wat er aan de hand was. Haar moeder vouwde de handen: *Moeder van God.../bid voor ons,/ zondaars*. Wat nu? Abortus, maar hoe dan? Houden en de schande over je laten neerdalen? Het kind illegaal laten 'overnemen' door een belangstellend kinderloos echtpaar? Of afstaan?

Agnes' moeder was bij de bevalling, hield contact met de Raad voor de Kinderbescherming, reisde dagelijks heen en weer naar het ziekenhuis om de vuile luiers en kleertjes op te halen en schone te brengen.

Klitsies gevoel van eigenwaarde raakte ernstig beschadigd. *Veel afstandsmoeders houden een diepgeworteld gevoel van wanhoop.* Ze mocht van zichzelf geen fout meer maken in haar leven. Toch kreeg ze later nog twee zoons, in tegenstelling tot een aanzienlijk percentage afstandsmoeders dat zichzelf geen kinderen meer toestond.

Agnes Klitsie hield ook niet, zoals zo velen, verborgen dat ze al een kind had gekregen. Ze was al 46 jaar toen ze, aangespoord door een vriend, besloot haar dochter op te sporen. „Hij had HIV en was veel met de dood bezig. Hij wilde niet dat

Agnes Klitsie: „Alleen al het feit dat ik er eindelijk met mijn ouders over sprak, maakte mijn zoektocht de moeite waard.”

FOTO JOOP BOEK

ik geleefd zou hebben zonder ooit mijn dochter gekend te hebben.” Ze wist dat bij de meeste zoektochten het kind het initiatief neemt. Ze meende dat ze er geen recht op had. Maar de gedachte liet haar niet meer los.

Pas toen ze haar dochter ging zoeken, sprak Agnes voor het eerst met haar moeder over wat

er was gebeurd. Tot haar ontzetting, maar ook vreugde, kwam ze erachter dat haar moeder, net als zij, iedere dag aan Lotte had gedacht. *Nota bene de luiers had bewaard. Alleen al de manier waarop ik nu eindelijk met mijn ouders praatte maakte het de moeite waard dat ik de zoektocht was begonnen.*

Bij de allereerste ontmoeting

met Lotte, na een uitvoerige mailwisseling, vertelde Agnes Klitsie haar dochter meteen wiens naam hoorde te staan bij de opmerking 'vader onbekend' in de officiële documenten. „Bij hoge uitzondering zijn afstandsmoeders daar open over. Zijn ze bang dat hun kinderen de vaders leuker vinden?” De ontmoeting met haar dochter

maakte haar een completer mens. In het boek beschrijft ze het moeizaam opbouwen van een relatie tussen haar en haar dochter Lotte. En toont ze aan hoe breekbaar die relatie is.

'Tijd van onschuld', door Agnes Klitsie en Jeroen Hoogenboom (journalist en co-schrijver). Uitgeverij Meulenhoff Boekrij, € 18,95.